

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет української й іноземної філології, журналістики та
мистецтв
Кафедра англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Пр. о. проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи,
Голова науково-методичної ради

Дар'я МАЛЬЧИКОВА

«18» березня 2026 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

КОМПЛЕКСНИЙ ІСПИТ ЗА ФАХОМ

- 1. Англійська мова та методика її навчання**
- 2. Світова література та методика її навчання**
- 3. Практичні аспекти другої іноземної мови**

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.021 Англійська мова і література
Освітня програма Середня освіта (мова і література англійська)
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Форма навчання денна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету української й іноземної
філології та журналістики

Голова НМР _____ Ірина ГОШТАНАР
«12» березня 2026 р., пр. № 5

Івано-Франківськ, 2026 р.

Затверджено на засіданні кафедри
англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова
Протокол № 7 від 04 березня 2026 р.

Завідувачка кафедри

Юлія КИЩЕНКО

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Програма атестації з модуля «Англійська мова та методика її навчання»	7
3. Програма атестації з модуля «Світова література та методика її навчання»	19
4. Програма атестації з модуля «Практичні аспекти другої іноземної мови»	26
5. Критерії оцінювання відповіді здобувачів	28

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» проводиться у формі комплексного іспиту за фахом, який складається з трьох модулів:

1. Англійська мова та методика її навчання.
2. Світова література та методика її навчання.
3. Практичні аспекти другої іноземної мови.

Перший модуль «Англійська мова та методика її навчання» містить питання теоретичних аспектів англійської мови та теоретичних і практичних аспектів методики навчання іноземних мов.

Другий модуль розглядає теоретичні та практичні аспекти світової літератури та методики навчання цього предмета в закладах загальної середньої освіти.

Третій модуль торкається висвітлення практичних аспектів другої іноземної мови.

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» є підсумковою формою перевірки та оцінки науково-теоретичної та практичної підготовки здобувачів та сформованості у них загальних компетентностей, серед яких:

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних джерел, у т.ч. іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання та вміння в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до письмової й усної комунікації, що якнайкраще відповідають ситуації професійного і особистісного спілкування засобами іноземної та державної мов.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

ЗК9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність.

ЗК 11. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітній і професійній діяльності.

Для проведення атестації організується екзаменаційна комісія у складі голови, членів комісії та екзаменаторів, які перевіряють результати навчання здобувачів вищої освіти «бакалавр» за освітньою програмою:

ПРН 1. Базові знання філософії, культурології, історії української культури, що сприяють формуванню світогляду й соціалізації особистості в суспільстві, усвідомлення етичних цінностей, норм поведінки.

ПРН 2. Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання іноземних мов і світової літератури та творчо застосовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення професійних завдань.

ПРН 3. Знати державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та світової літератури для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 4. Здатність застосовувати сучасні форми, методи й способи контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської мови та світової літератури, другої іноземної мови.

ПРН 5. Знати правові та етичні норми, що регулюють відносини між людьми в професійних колективах.

ПРН 6. Досягнення знань, розумінь та здатностей застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, екології.

ПРН 7. Аналізувати, діагностувати та корегувати власну педагогічну діяльність з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ПРН 8. Здатність застосовувати знання й уміння з теоретичної граматики, теоретичної фонетики, лексикології, стилістики для іншомовного комунікативного спілкування англійською мовою.

ПРН 9. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземних мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатність удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРН 10. Знати специфіки перебігу літературного процесу різних країн в історико-культурному контексті; володіти різними видами аналізу художнього твору, вміти визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 11. Здатність працювати з теоретичними та науково методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 12. Здатність використовувати гуманістичний потенціал іноземної мови і світової літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 13. Здатність учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРН 14. Здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРН 15. Знати вимоги до безпеки життєдіяльності й готовність до охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

Згідно Освітньої Програми фаховими компетентностями, якими повинен володіти здобувач ступеня вищої освіти «Бакалавр» є:

ФК 1. Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів філологічних досліджень.

ФК 2. Здатність реалізовувати сучасні підходи до організації та здійснення освітнього процесу згідно з вимогами педагогіки, психології, вікової фізіології й валеології, а також відповідно до норм безпеки життєдіяльності.

ФК 3. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання іноземної мови та світової літератури.

ФК 4. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської мови та світової літератури, другої іноземної мови.

ФК 5. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК 6. Здатність здійснювати професійну діяльність українською та іноземною мовами, спираючись на знання організації мовних систем, законів їх розвитку, сучасних норм їх використання.

ФК 7. Здатність використовувати потенціал полілінгвальної підготовки для ефективного формування предметних компетентностей учнів.

ФК 8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії світової літератури та культури у процесі навчання.

ФК 9. Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання іноземних мов і світової літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів.

ФК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 11. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання

перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей

1.1. АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА МЕТОДИКА ЇЇ НАВЧАННЯ

Перший модуль державної атестації передбачає перевірку ґрунтовних філологічних знань з таких теоретичних курсів, як «Історія англійської мови», «Лексикологія англійської мови», «Стилістика англійської мови», «Країнознавство». А також сформованість умінь та навичок з дисципліни «Методика навчання фахових дисциплін у закладах загальної середньої освіти».

Атестація здобувачів з методики навчання іноземної мови є підсумковою формою перевірки загальних уявлень здобувачів про теорію навчання іноземних мов як наукову галузь, про методичні засади формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції, про закономірності організації та забезпечення процесу навчання іноземних мов і культур. Здобувачі повинні продемонструвати наступні компетентності: *здатність бути критичним і самокритичним; здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу*. Модуль передбачає оволодіння знань теорії сучасного навчання іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах, сучасних тенденцій у навчанні іноземних мов як в Україні, так і за кордоном.

Таким чином, перший модуль передбачає перевірку й оцінку сформованості у студентів фахових компетентностей: *мовної, мовленнєвої, соціокультурної, лінгвокраїнознавчої, методичної, науково-дослідної, дискурсивної* та наявності знань з основ теорії мови, а також здатності та готовності реалізувати здобуті знання та вміння в процесі навчання англійської мови в закладах середньої освіти.

I. Історія англійської мови

1. Специфічні риси германських мов:

- словесний наголос;
- зміна звуків та чергування наголосу.

2. Спільна германська та класична давньоанглійська системи фонем у порівнянні:

- короткі та довгі монофтонги;
- розщеплення германського [a];
- розщеплення велярних [k] і [d].

3. Фонологічні процеси у давньоанглійській мові та їх залишки в сучасній англійській мові:

- давньогерманське переломлення;
- палатальна дифтонгізація;
- і-умлаут;

- розвиток голосних у ненаголошених складах в історії англійської мови.
- 4. Іменні граматичні категорії у давньоанглійській мові та їх історичний розвиток:**
- число, рід, відмінок;
 - морфологічна класифікація іменників, відмінювання іменників у давньоанглійській мові та їх розпад у середньоанглійському періоді;
 - класи займенників та їх специфічні риси, розвиток артиклів;
 - відміни прикметників у давньоанглійській мові та їх розпад, ступені порівняння прикметників.
- 5. Форми дієслова у давньоанглійській мові та їх співвідношення з формами дієслова сучасної англійської мови:**
- основні форми та дієвідмінювання у давньоанглійській мові;
 - спрощення дієвідмінювання у середньоанглійській мові;
 - перехід від синтетичних до аналітичних форм у системі дієслова.
- 6. Історичний розвиток аналітичних форм дієслова в англійській мові:**
- способи вираження майбутнього часу в давньо-, середньо-, та ранньо- новоанглійському періодах;
 - статус пасивних конструкцій у давньоанглійській мові та розвиток аналітичних пасивних форм;
- категорія виду в давньоанглійській мові;
- способи вираження тривалої дії у давньоанглійській мові;
 - виникнення тривалих форм;
 - форми мовного способу у давньо- та середньоанглійському періодах, формування системи аналітичних форм умовного способу.
- 7. Історичний розвиток неособових форм дієслова в англійській мові:**
- форми та функції інфінітива, дієприкметника теперішнього та минулого часу;
 - виникнення та розвиток герундія.
- 8. Лінгвістичні наслідки романського завоювання.**
- 9. Розвиток національної літературної англійської мови:**
- економічне та політичне об'єднання;
 - введення друкарства;
 - розповсюдження англійської мови за межі Британських островів;
 - епоха Відродження в літературі;
 - встановлення писемного стандарту;
 - розвиток розмовного стандарту.
- 10. Фонологічні процеси в мові й формування системи фонем сучасної англійської мови:**
- кількісні зміни голосних у середньоанглійській мові;
 - якісні зміни голосних у середньоанглійській мові;
 - розвиток монофтонгів та дифтонгів;
 - еволюція приголосних фонем.

II. Лексикологія англійської мови

1. Етимологічний склад англійської мови:
2. Асиміляція запозичень: типи та ступені асиміляції.
3. Типи запозичень у словниковому складі сучасної англійської мови.
4. Афіксація (префікси, їх класифікація; суфікси, їх класифікація; продуктивні та непродуктивні афікси; комбінаторна властивість афіксів).
6. Словоскладання: класифікація складних слів; типи дериваційних складних слів.
7. Конверсія.
8. Скорочення.
9. Референтний та функціональний підходи до значення.
10. Полісемія: семантична структура багатозначних слів.
11. Зміна значення слова.
12. Словниковий склад як система.
13. Синоніми.
14. Полярність значення: морфологічна та семантична класифікація антонімів.
15. Вільні словосполучення: проблема їх визначення; класифікація вільних словосполучень.
16. Фразеологія: різні підходи до класифікації фразеологічних одиниць.
17. Явище омонімії. Класифікація омонімів.
18. Варіанти та діалекти англійської мови.

III. Стилїстика англїйської мови

1. Функціональні стилї мови. Стилїстична фонетика та графіка.

- Предмет, цілі та завдання стилїстики.
- Функціональні стилї.
- Фонетичні засоби стилїстики: алїтерація, асонанс.
- Графічні засоби стилїстики: графон, оноματοпея, дефініїзація, курсив, капїталїзація, мультиплїкація, особливї випадки графічної організації тексту.

2. Стилїстична диференціяція словника: літературні та розмовні слова.

- Літературний та розмовний типи мови.
- Терміни, архаїзми; сленг, жаргон, вульгаризми, діалектні слова.
- Морфемні повтори.

3. Лексична група стилїстичних виразних засобів

- Поняття виразного засобу та стилїстичного прийому на лексичному рівні.

Метафора, метонїмія, синекдоха.

- Гра слів: пан/парономазія, зевгма, порушення фразеологічної єдності, семантично хибні ланцюги слів, втручання у структуру слова.
- Іронія.
- Антономазія.
- Епітет, типи епітетів.
- Гїпербола.
- Применшення.

- Оксюморон.

4. Стилістичний синтаксис англійської мови

- Основні характеристики речення.
- Довжина речень, однослівні речення.
- Пунктуація.
- Риторичне питання.
- Типи повторів.
- Паралельні конструкції. Хіазм. Інверсія.
- Саспенс (очікування, невідомість).
- Відокремлення членів речення.
- Еліпсис.
- Одночленні речення.
- Типи зв'язку в реченні.
- Полісиндетон, асиндетон, прикладка.
- Лексико-синтаксичні засоби: антитеза, кульмінація, анти-кульмінація, порівняння, літота, парафраз.

5. Типи нарації

- Авторська розповідь.
- Діалог.
- Внутрішнє мовлення.
- Непряма мова.
- Композиційні форми.

IV. Країнознавство

1. Країна (територія, історія, населення) та її державний, політичний та економічний устрій:

- загальні відомості про країну, столицю, символіку, склад території, природні умови різних регіонів;
- історичні особливості розвитку країни;
 - класовий та етнічний склад населення, національні та мовні особливості, міграційні процеси та проблеми, які вони продовжують;
- конурбації, їх соціальні та екологічні проблеми;
- британська монархія та її майбутнє;
- конституція країни, її законодавча, виконавча та юридична влада;
- загальна характеристика економіки. Структура промисловості та сільського господарства;
 - зовнішньо-економічні зв'язки; проблема глобалізації; перспективи розвитку та негативні наслідки.

2. Освіта, культурне та суспільне життя:

- освіта (середня та вища); нові тенденції в організації освіти та змісті навчання в Об'єднаному Королівстві та США;
- свята, традиції та звички;
- життя молоді в Сполученому Королівстві та США.

V. Методика навчання англійської мови

1. Методика як наука, значення принципів і методів навчання іноземних мов. Лінгвістичні основи методики, зв'язок методики та психології, дидактичні основи методики, зв'язок методики з педагогікою.
2. Характеристика цілей навчання іноземних мов. Суть поняття “зміст навчання іноземної мови”, принципи відбору змісту навчання, основні та допоміжні засоби навчання іноземної мови.
3. Фонетичний мінімум та принципи його відбору. Головні принципи, що складають основу роботи над вимовою.
4. Характеристика системи ознайомлення учнів з новим фонетичним матеріалом, види фонетичних вправ.
5. Характеристика та типологія іноземної лексики. Етапи роботи над лексичним матеріалом.
6. Засоби семантизації лексичних одиниць. Комплекс вправ з формування лексичних навичок.
7. Принципи відбору граматичного матеріалу для вивчення в школі. Етапи роботи над граматичним матеріалом. Комплекс вправ для формування граматичних навичок.
8. Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Мовленнєві механізми аудіювання та слухові механізми сприйняття. Характеристика текстів для навчання аудіювання, їх основні параметри.
9. Причини труднощів сприйняття аудіотексту на слух. Комплекс вправ для навчання аудіювання та методика їх виконання.
10. Етапи роботи з аудіотекстом. Засоби контролю прослуханого тексту.
11. Психофізіологічна природа читання. Методика навчання техніки читання. Комплекс вправ для навчання техніки читання.
12. Характеристика видів читання. Етапи роботи з текстом на основному та старшому етапах.
13. Різниця між термінами “письмо” та “писемне мовлення”. Етапи в навчанні письма за шкільною програмою. Психолінгвістичні механізми письма; навчання техніки письма.
14. Комплекс вправ при навчанні письма. Письмо як засіб навчання та контролю. Види диктантів та методика їх проведення.
15. Основні функції контролю та вимоги до нього. Об'єкт контролю. Основні види та форми контролю.
16. Цілі та вимоги до проведення позакласної та позашкільної роботи з іноземної мови. Форми позакласної та позашкільної роботи з іноземної мови.
17. Урок іноземної мови як основна форма організації навчального процесу в школі. План-конспект уроку з іноземної мови. Типи і структура уроку іноземної мови.

18. Комунікативні, психологічні та лінгвістичні особливості діалогічного мовлення. Типологія діалогічного мовлення.
19. Методична система навчання діалогічного мовлення. Комплекс вправ з навчання діалогічного мовлення.
20. Характеристика комунікативних, психологічних, лінгвістичних особливостей монологічного мовлення. Різновиди монологічного висловлювання. Комплекс вправ для навчання ММ.
21. Основні етапи розвитку методики навчання іноземних мов: граматико-перекладний та лексико-перекладний методи.
22. Натуральні і прямі методи; усний метод Г. Пальмера.
23. Аудіолінгвальний та аудіовізуальний методи.
24. Рецептивний метод М. Уеста; сугестивний метод Г. Лозанова.
25. Класифікація вправ. Комунікативні вправи та їх підгрупи (респосивні, ситуативні, репродуктивні, описові, дискусивні, композиційні).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Історія англійської мови

Основна

1. Верба Л.Г. Історія англійської мови : навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. Вінниця : Нова книга, 2012. 296 с.
2. Методичні рекомендації та практичні завдання з курсу „Історія англійської мови”. Херсон: ХДПІ, 2003. 68 с.
3. Селігей П.О. З історії пуризму в англійській літературній мові. *Мовознавство*. 2007. № 5. С. 3-18.
4. Студенець Г.І. Історія англійської мови. Матеріали до лекцій та дискурсів. Завдання до семінарів та самостійної роботи студентів. Ч. 1, 2. Київ, 2009. 118 с.
5. Хаймович Б.С. Стислий курс історії англійської мови. К. : Наукова думка, 2008. 66 с.
6. Шахрай О.Б. Короткий історичний довідник з фонетики і морфології англійської мови. К. : Наукова думка, 2009. 56 с.
7. Baugh A.C., Cable Th. A History of the English Language. Fifth Edition. London: Routledge, 2002. 447 p.
8. Bragg M. The Adventure of English: The Biography of a Language. NY : Arcade Publishing, 2011. 322 p.
9. Brook G.S. A History of the English Language. L., 2007. 167 p.
10. Gelderen E.A. History of the English Language. John Benjamins Publishing Company. Amsterdam/Philadelphia. 2006. 187 p.
11. Hogg R., Denison D. A History of the English Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 495 p.

12. The Cambridge History of the English Language Cambridge: Vols. 1-6. Cambridge : Cambridge University Press, 2005-2008. 365 p.

Допоміжна

13. Nist J. A Structural History of English. Oxford, 2001. 89 p.

14. Oxford Guide to British and American culture for learners of English / Editor Jonathan Crowther, Kathryn Kavanagh. Oxford : Oxford University Press, 2009. 600 p.

15. Rot S. Old English. Budapest, 2002. 99 p.

16. Sweet H. A New English Grammar, Logical and Historical, 1-2. Oxford, 2018. 456 p.

Інформаційні ресурси

17. The History of English. URL: <http://historyofenglishpodcast.com>.

18. You tube channel : BBC Documentary.

Лексикологія англійської мови

Основна

1. Лексикологія англійської мови: навчально-методичний посібник / укладачі: І. О. Білецька, Н. В. Ставчук. Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2018. 165 с.

2. Квеселевич Д.І., Сасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Навч. посібник. – Вінниця: Видавництво “Нова Книга”, 2001. 126 с.

3. Kovalenko G. Lexicology of the English Language: tutorial for students of higher educational establishments. К.: Київський університет, 2011. 112 с.

4. Гороть Є.І. Лексикологія сучасної англійської мови: Курс лекцій / Є.І. Гороть. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2007. 144 с.

5. Гороть Є.І., Белова С.В. Notes on Modern English Lexicology. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ.ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 372 с.

6. Ніколенко А.Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика / А.Г. Ніколенко. Вінниця: Нова Книга, 2007. 528 с.

7. Карпенко О. В. Comparative Lexicology of the Ukrainian and English Languages : навч. посіб. із порівняльної лексикології англ. та укр. мов для студентів 3 курсу ф-ту «Референт-перекладач». Харків : Вид-во НУА, 2018. 104 с.

8. Практикум з курсу лексикології англ. мови для студентів III курсу /уклад. І. Г. Анікеєнко, Л. Ф. Бойцан, Л. В. Ганецька. К. : КДЛУ, 1999. 72 с.

9. Стрельченко К. С., Федорова А. О., Чеснокова Г. В. Words, Worlds and Beyond. English Lexicology in Action: Практикум із лексикології англійської мови. Київ , 2020. 161 с.

10. Andreichuk N.I., Babeliuk O.A. Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice : textbook. Kherson: Publishing House "Helvetica", 2019. 236 с.

Допоміжна

11. Ganetska L. V. Lexi-Maker: Modern English Lexicology in Tables, Figures and Exercises. К. : Ленвіт, 2004. 96 p.

12. Пlienko O. L., Kamienieva I. A., Moshtagh Ye. S. English Lexicology : tutorial. S. ; O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv. Kharkiv : Publishing House I. Ivanchenka, 2020. 218 p.

13. Jackson H., Ze Amvela E. An Introduction to English Lexicology. Words, Meaning and Vocabulary. Bloomsbury Academic,

14. Lexicology of the English Language : lecture notes / compilers G. V. Chulanova. Sumy : Sumy State University, 2020. 74 p.

15. Pavlik R. A Textbook of English Lexicology I. Word Structure, Word-Formation, Word Meaning. Bratislava, 2017. 114 p.

Стилістика англійської мови

Основна:

1. Березіна Р.С., Остапенко В.І. Основні методологічні принципи лінгвостилістичного аналізу художнього тексту. Кам.-Под.: Абетка-НОВА, 2004.

2. Єфімов Л.П., Ясінецька О.А. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2004. 240 с.

3. Зацний Ю. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу. Львів : ПАІС. 228 с.

4. Дудолодова О.В. : Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/3474>

5. Жуковська В. В. (2010) Основи теорії та практики стилістики англійської мови: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Основи теорії та практики стилістики англійської мови: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. [Teaching Resource] <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/12670>

6. Кухаренко В.А. Практикум з стилістики англійської мови : Підручник. Вінниця: Нова книга, 2000. 160 с.

7. Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту. Навчальний посібник для студентів старших курсів факультетів англійської мови. Вінниця : Нова Книга, 2004. 272 с.

8. Тексти лекцій з дисципліни «Стилістика англійської мови» для студентів IV курсу / Укладач С. В. Боднар. Одеса: Південноукраїнський державний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, 2008. 80 с.

9. Паращук В. Ю та ін. Reading and Analyzing English Texts. Кіровоград, 2004. 201 с.

10. Clark, U. (1996) An introduction to stylistics. Cheltenham: Stanley Thornes.

11. Christiana Gregoriou. English Literary Stylistics : McMillan, Palgrave, 2008, 224 pp.
12. English Stylistics. A Bibliography By Richard W. Bailey and Dolores M. Burton.
13. Goatly, A. (2000) Critical reading and writing: an introductory coursebook. London: Routledge.
14. Haynes, J. (2012) Introducing stylistics (2nd edn.). London: Routledge.
15. Jesley Jeffries and Dan McIntyre. Stylistics (Cambridge Textbooks in Linguistics), 2010.
16. Lectures in Stylistics of the English language and Method Guides for Seminars (Лекції зі стилістики англійської мови та методичні вказівки для семінарів (англійською мовою)): навчально-методичний посібник / Т.Т. Вrabель / від. ред. Когут Агтіла; М-во освіти і науки України, Зак. угор. ін-т. Ужгород: ПоліПрінт, 2010. 140 с. ISBN 978-966-2595-03-1
17. Karolina Lototska English stylistics (Textbook) Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. 54 с.
18. Montgomery, M., Durant, A., Fabb, N., Furniss, T., & Mills, S. (2000) Ways of reading (2nd edn.). London: Routledge.
19. Paul Simpson. Stylistics: A Resource Book for Students, 2004. 207 pp.
20. Peter Verdonk. Stylistics : Oxford University Press, 2002, 124 pp.
21. Wales K. A Dictionary of Stylistics. London : Longman, 2001.

Допоміжна:

22. Дубенко О.Ю. Порівняльна стилістика англійської і української мов. Вінниця : Нова Книга, 2011. 328 с.
32. Загнітко А. Лінгвістика тексту: Навчальний посібник. Донецьк: Дон НУ, 2003. 158 с.
33. Лотоцька К. Стилiстика англiйської мови: Навчальний посiбник. Львiв: Видавничий центр ЛНУ iм. I. Франка, 2008. 254 с.
34. Наumenко А.М. Фiлологiчний аналіз тексту (основи лiнгвопоетики). Вінниця: Нова Книга, 2005. 416 с.
35. Семенець О.О. Синергетика поетичного слова. Кiровоград: Iмекс ЛТД, 2004. 338 с.
36. Shurma, Svitlana Навчально-методичні матеріали з дисципліни "Стилiстика англiйської мови" 2014
<http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/9722>
37. Simpson P. Stylistics: A Resource Book for Students. London, New York: Routledge, Taylor&Francis Group, 2004. 250 p.
38. Stockwell P., Whiteley S. The Cambridge Book of Stylistics. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014. 673 p.
39. Stylistic Aspects of Translation. Стилiстичні аспекти перекладу / О.В. Ємець, В.В. Якуба. Хмельницький : ХНУ, 2010. 44с.
40. Tayeva R.M., Orazbekova I. G. LECTURES ON THE ENGLISH STYLISTICS Almaty «Kazakh University» 2014.

Інформаційні ресурси

41. <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/handle/123456789/3474>
42. http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1471914
43. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/30727>
44. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/22784>
45. <https://prom.ua/p222387850-stilistika-anglijskoyi-movi.html>
46. [https://en.wikipedia.org/wiki/Stylistics_\(field_of_study\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Stylistics_(field_of_study))
47. <http://www.britannica.com/science/stylistics>
48. <https://www.llas.ac.uk/resources/gpg/2755>
49. http://www.myenglishpages.com/site_php_files/writing-stylistics.php
50. <http://literarydevices.net/>

Країнознавство

Основна

1. Тарнопольський О.Б., Склярєнко Н.К. Стандарти комунікативної поведінки у США: посіб. для студ. старш. курс., які вивчають англійську мову як спеціальність. Друге видання, виправлене і доповнене. К.: “Фірма “ІНКОС”, 2003. 208 с.
2. Холодіна О.Д. Навчально-методичні вказівки з “Країнознавства” (Об’єднаного Королівства та США). Херсон.: Видавництво ХДУ, 2004. 80 с.
3. An Outline of American History. USA: US Information Agency, 1990.
4. Britain's Monarchy. A Factual Guide. London, 2005.
5. Britain's System of Government. London: Foreign and Commonwealth Office, 2005.
6. Education in Britain. London: Foreign and Commonwealth Office, 2006.
7. England: History, Geography, Culture. Kiev, 2006.
8. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. 296 p.
9. O'Driscoll James. Britain. Oxford: Oxford University Press, 2009.
10. Oxford Guide to British and American Culture. Oxford: Oxford University Press, 2000. 600 p.
11. People in Britain. London: Foreign and Commonwealth Office, 2006.
12. Parliamentary Elections in Britain. London: Foreign and Commonwealth Office, 2004.

Допоміжна:

13. Дубенко О.Ю. Spotlight on the USA. Київ: Правда Ярославичів, 1998
14. Дубенко О. Ю., Бойцан Л.Ф. Методичні рекомендації з теми “American Family”, Київ: КГПІИЯ, 2006
15. Diana K. Collins Idiomatic Expressions. NY. 2008.
16. George Clack. Portrait of the USA. NY. 2007

17. Anna Maria Malkoc, Frank Smolinski, Thomas Kral. Celebrate! Holidays in the USA. Washington D.C. 2000.
18. Elaine Kirn. About the USA. McHenry, Illinois: Delta Systems Co., Inc. 2009.
19. Ганецька Л.В., Дубенко О.Ю. Методичні рекомендації з теми „Музика у житті людини”. Київ: КГПІІІЯ, 2006.

Інформаційні ресурси:

20. Методичні розробки до фільмів викладачами кафедри англійської мови та методики її викладання [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.ksu.ks.ua/About/Institute/IForeignPhilology/ChairEngLang.aspx>
21. British and American English [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.englishclub.com/writing/spelling_american-english.htm.
22. <http://englishclub.com>.
23. Maps [Електронний ресурс]//Режим доступу: <http://maps4pc.com/download>.
24. Test about UK [Електронний ресурс]//Режим доступу: <http://my.englishclub.com/group/puzzleloversclub/forum/topics/quiz-life-in-the-uk>.
25. PLATINUM – 2000 (лінгафонний курс).

Методика навчання англійської мови

Основна

1. Бігич О.Б., Бориско Н.Ф. Методика навчання іноземних мов і культур/ за заг. редакцією С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Вишневецький О.І. Методика навчання іноземних мов: навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. і доп. К.: Знання, 2011. 206 с.
3. Євчук О., Доценко І. Бліц-контроль на уроках англійської мови. 4 клас. Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. 64 с.
4. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: Підручник/ Панова Л.С., Андрійко І.Ф., Тезікова С.В. та ін. К.: Видавничий центр «Академія», 2010. 328 с.
https://library.udpu.edu.ua/library_files/427509.pdf
5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2002. 320 с.
6. Мисечко О.Є. Методика навчання англійської мови у середній школі: навчальний посібник-практикум для студентів. Житомир: Полісся, 2002. 256 с.
7. Програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов 2-12 класи. К.: Ірпінь, 2005. 208 с.

8. Професійно-методична підготовка майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За заг. ред. І.В. Самойлюкевич. Житомир: Вид-во ЖДУ імені І. Франка, 2008. 152 с.
9. Morska L. I. Theory and practice of English teaching Methodology. Тернопіль: Астон, 2003. 248 с.

Допоміжна

10. Байдук А.А. Англійська мова. 2 клас: Плани-конспекти уроків (до підручника О.Д. Карп'юк). 3-тє вид., випр. і доп. Х.: Ранок, 2009. 176 с.
11. Барташніков О., Барташнікова І., Зелена І. Ігри для початкового навчання англійської мови. Тернопіль: Навчальна книга: Богдан, 2010. 64 с.
12. Басіна А. Методика викладання іноземної мови в початковій школі. К.: Шкільний світ, 2007. 115 с. (Бібліотечка «Шкільного світу»).
13. Бойчук О. For Fun and Profit. Навчаємось граючись. Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. 80 с.
14. Григор'єва Т.Ю. Формування вмінь усного монологічного мовлення студентів початкового етапу мовного ВНЗ з опорою на різні види наочності. Вісник Житомирського державного університету, 2004.
15. Денисенко М.В. Побачив - запам'ятав - навчився! Як правильно використовувати наочність при навчанні читання англійською мовою учнів початкової школи. Іноземні мови в навчальних закладах, 2007. № 3. С. 112-116.
16. Казачшер О.С. Роль наочності у навчанні англійської мови молодших школярів. Англійська мова та література. 2004. № 13. С. 2-5.
17. Назаренко Н. Особливості вивчення англійської мови першокласниками. Початкова школа. 2012. № 10. С. 2-4.

Інформаційні ресурси:

18. Діагностика та оцінювання освітніх інновацій в системі освіти на різних рівнях управління [Електронний ресурс] : Звіт із теми самоосвіти — Діагностика та оцінювання освітніх інновацій в системі освіти на різних рівнях управління. Режим доступу : <http://wiki.ciit.zp.ua/index.php/>
Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 кл. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf>

1.2. СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИКА ЇЇ НАВЧАННЯ.

Другий модуль державної атестації передбачає перевірку ґрунтовних знань зі світової літератури. Здобувачі мають показати обізнаність сучасних наукових напрямів дослідження художнього тексту та його лінгвостилістичного аналізу.

Результатом проходження курсу є надбання студентами *літературної компетентності*, складовими якої є *емоційно-ціннісна, літературознавча,*

загальнокультурна та компаративна компетенції особистості. Формування літературної компетентності та її складників тісно пов'язано із формуванням комунікативної, громадянської, інформаційно-цифрової компетентностей.

Перевірка знань здобувачів з методики навчання світової літератури є підсумковою формою перевірки загальних уявлень здобувачів про накопичений у вітчизняній та зарубіжній методиці навчання досвід викладання світової літератури в закладах загальної середньої освіти, проаналізувати ключові теоретичні питання, які висуває практика навчання світової літератури в ЗЗСО,

I. Питання зі світової літератури

1. Ідейна спрямованість та характер головного героя в поемі Гомера «Одіссея».
2. Проблематика трагедії Есхіла «Прометей прикутий» та ідейне значення образу Прометея.
3. Мотив долі в образах головних героїв у поемі Вергілія «Енеїда».
4. Тема мистецтва та митця в поезії Горація.
5. Ідеалізація образів лицарів та короля як відображення епічної ідеї в поемі «Пісня про Роланда».
6. Художнє та ідейне поєднання рис літератури Середньовіччя та Відродження в поемі Данте «Божественна комедія».
7. Новаторське зображення ліричного героя та Прекрасної Дами в поезії Петрарки.
8. Образ Гамлета як втілення трагічного зіткнення гуманістичної мрії та потворної дійсності в трагедії В.Шекспіра.
9. «Життя – це сон» П. Кальдерона як утілення світоглядних та художньо-естетичних засад бароко.
10. «Міщанин-шляхтич» Ж.-Б. Мольєра: проблемно-тематична своєрідність, образи дійових осіб, засоби творення комічного.
11. «Фауст» Й.В. Гете: історія створення, особливості сюжетно-композиційної структури. Роль Мефістофеля у пошуках Фаустом сенсу буття.
12. «Робінзон Крузо» Д. Дефо: специфіка сюжетно-композиційної побудови, образ Робінзона в контексті ідейної спрямованості твору.
13. Романтичне двосвіття, символіка образів і гротеск як особливості художнього стилю «Крихітки Цахеса...» Е.Т.А. Гофмана.
14. Вальтерскоттівська модель історичного роману: концепція минулого, композиція, принципи розстановки персонажів (роман «Айвенго»).
15. Герой і французька дійсність доби Реставрації у романі «Червоне і чорне» Ф.Стендаля.
16. «Гобсек» О. Бальзака: проблематика й система образів. Романтичні та реалістичні елементи в творі.

17. «Пані Боварі» Г. Флобера як твір про «провінційні звичаї». Образ Емми Боварі.
18. Новаторська драма Г. Ібсена. Ідейно-естетичний аналіз п'єси І. Ібсена «Ляльковий дім»
19. Принципи новаторської драматургії Б. Шоу. П'єса Б. Шоу «Пігмаліон»: міфологічна основа, система образів.
20. Трагедія відчуженої особистості в новелі Ф. Кафки «Перевтілення».
21. Жанрово-стильова специфіка антиутопії в літературі ХХ століття (твори за вибором студента).
22. Тема «втраченої генерації» в творчості Е. Хемінгвея та Е. М. Ремарка (твори за вибором студента).
23. Принципи «епічного театру» в п'єсі Б. Брехта «Матінка Кураж та її діти».
24. Проблематика та образи в романі Дж. Селінджера «Над прірвою у житті».
25. Проблематика і алегорично-символічні образи у романі В. Голдінга «Володар Мух».

II. Питання з методики навчання світової літератури

1. Методика викладання літератури як наука
2. Специфіка та принципи викладання предмету «зарубіжна література» в загальноосвітніх школах II-III ст.
3. Навчально-методичні видання із зарубіжної літератури для загальноосвітніх шкіл II-III ст. (групи та різновиди).
4. Метод творчого читання, його специфіка та прийоми.
5. Евристичний метод, його функції, прийоми, основні види навчальної діяльності.
6. Репродуктивний метод: його сутність, прийоми та основні види навчальної діяльності.
7. Дослідницький метод: його сутність та основні види навчальної діяльності.
8. Функції та особливості організації в середніх класах етапу підготовки до сприйняття тексту.
9. Шкільний аналіз тексту: сутність, мета, специфіка, неприпустимі помилки.
10. Шлях аналізу художнього твору «слідом за автором».
11. Пообразний шлях аналізу художнього тексту.
12. Проблемно-тематичний шлях аналізу твору.
13. Урок літератури: його визначення та специфіка
14. Типологія уроків: проблема класифікації та типи уроків за М. Кудряшовим.
15. Основні компоненти аналізу епічного твору. Прийоми аналізу сюжету епічного твору.

16. Читання як основа всіх видів діяльності на уроках літератури та його різновиди. Структура читацької діяльності.
17. Прийом коментованого читання.
18. Переказ, його різновиди та функції.
19. Прийоми осягнення авторської позиції (за В.Г. Маранцманом).
20. Прийоми активізації співтворчої діяльності читача (за В.Г. Маранцманом).
21. Особливості організації вивчення біографічних відомостей про письменника в середніх класах.
22. Власне оглядові теми: їх місце, функції, складності та особливості вивчення в шкільному курсі.
23. Формування теоретико-літературних понять в учнів середніх класів.
24. Наочність на уроках зарубіжної літератури.
25. Позакласна та позашкільна робота в школі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література до питань із світової літератури

Основна

1. Белаш Г.О. Історія античної літератури. Навчальний посібник. Київ : Видавничий центр, 2019. 230с
2. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література : від античності до початку ХІХ сторіччя : історико-естетичний нарис : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Борис Шалагінов; [Національний університет "Києво-Могилянська академія"]. Київ : КМ Академія, 2004. 355 с.
3. Яременко Н.В., Коломієць Н.Є. Історія зарубіжної літератури ХVІІ - ХVІІІ століття: матеріали для вивчення : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2021. 168 с.
4. Козлик І.В. Зарубіжна література європейської Античності та Середньовіччя (Лекційні матеріали) : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2022. 254 с.
5. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури ХІХ – початку ХХ століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.]/ Г.Й. Давиденко, О. М. Чайка. [2ге вид.]. К.: Центр учбової літератури, 2017. 400 с.

Допоміжна

6. Вишницька Ю.В., Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури межі ХІХ–ХХ століть: навч.-метод. посібник для студентів / вид. друге, випр. й доповн. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 304 с.
7. Помазан І.О. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : підруч. для студ. гуманітар. ф-тів вищ. навч. закл. Харків : Вид-во НУА, 2016. 264с.

Інформаційні ресурси (електронні бібліотеки)

8. Електронна бібліотека «Джерело»: <http://ukrlib.com>
9. Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>
10. Національна бібліотека України з віртуальною бібліографічною довідкою: <http://chl.kiev.ua>
11. <http://natapa.org/biblio/programs/history-posobije>
12. <http://znanium.com/bookread.php?book=406016>
13. <http://znanium.com/bookread.php?book=374441>
14. <http://oldvostlit.info/>
15. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/History/INDEX_HISTORY.php
16. <http://historystudies.org/>
17. <http://Annales.info/step/pletneva/index.htm#polov>.

Література до питань із методики навчання світової літератури Основна

1. Мірошніченко Л.Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. К., 2007.
2. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в сер. навч. закл. К., 2000.
3. Степанішин Б. І. Викладання української літератури в школі. К., 1995.
4. Пультер С.О. Методика викладання української літератури в школі: курс лекцій для студентів-філологів. Тернопіль, 2009.
5. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі. К., 2012.
6. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі. К., 2007.
7. Волощук Е., Бегун Б. “Технэ майевтике”. К., 2017.

Допоміжна

8. Башманівська Л.А. Методика навчання української літератури: від теорії до практики: навчально-методичний посібник. Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2024. 148 с.
9. Білоус Н. М. Художнє сприймання у шкільному курсі. Житомир, 2016.
10. Богосвятська А.І. Методика компетентнісного викладання на уроках літератури //Зарубіжна література в школах України. 2012. № 7-8.
11. Вітченко А. Теорія і технологія формування інтерпретаційної компетенції старшокласників у процесі вивчення світової драматургії: монографія. Луганськ, 2007.
12. Волошина Н.Й. Наукові основи методики літератури: Посібник / Н.Й. Волошина, О.М. Бандура, О.А. Гальонка та ін.; [за ред. Н.Й. Волошиної]. К., 2002.

13. Дячок С. Комп'ютерні технології осучаснюють урок літератури // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України, 2010, № 11-12.
14. Зубрицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / М. Зубрицька. Львів, 2004.
15. Інтерактивні технології навчання: Теорія, досвід: метод, посіб. Авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. К., 2002.
16. Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому // Всесвітня література в школах України. 2016. № 1 (415).
17. Ісаєва О.О. Вивчення літератури під час гібридної війни / О. О. Ісаєва // Зарубіжна література. 2017. № 21 (774).
18. Ісаєва О. Комп'ютер на уроці літератури як методична проблема // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України, 2009, № 5,– С. 2-5.
19. Ісаєва О.О. Сучасний кабінет літератури. Яким йому бути? Типи кабінетів зарубіжної літератури // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2002. № 5. С. 13-18.
20. Ісаєва О.О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури : монографія / О.О. Ісаєва. К., 2003.
21. Ісаєва О.О. Формування сучасного читача засобами медіаосвіти / О.О. Ісаєва // Всесвітня література в сучасній школі. 2013. № 2.
22. Ісаєва О.О. Чи буде особистість майбутнього Homo legens? / О. О. Ісаєва // Дивослово. 2014. № 4(685).
23. Ісаєва О.О. Читацькоцентрична парадигма вивчення літератури в школі// ШБІЦ. 2016. № 5.
24. Ісаєва О.О. Організація та розвиток читацької діяльності школярів при вивченні зарубіжної літератури: Посібник для вчителя. К., 2000.
25. Каніболоцька О.А. Використання аудіокниг у процесі вивчення прецедентних художніх творів світової літератури. На матеріалі новели Гі де Мопасана «Намисто» // Зарубіжна література в навчальних закладах, 2010, № 10 .
26. Клименко Ж. В., Ісаєва О.О. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 5-6 класи. Х., 2004.
27. Клименко Ж. В., Ісаєва О.О. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 7-8 класи. Х., 2004.
28. Клименко Ж.В. Компаративний підхід до викладання літератури в школі /Ж. В. Клименко // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2010. № 12.
29. Клименко Ж.В. Науково-методичний лекторій для вчителя світової літератури «Специфіка вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи» : Лекції 1–22 // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. 2009. № 11; 2010 №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6,

10; 2011 №№ 1, 3, 4, 5, 11/12; Всесвітня література в сучасній школі. 2012. №№ 1, 5, 10; 2013. №№ 1, 2; Всесвітня література в школах України. 2014. № 7 8; 2015. №№ 3, 6, 12.

30. Клименко Ж.В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи: Монографія. К., 2006.

31. Клименко Ж.В. Формування компаративістської компетентності учнів у процесі вивчення світової літератури / Ж.В. Клименко// Всесвітня література в середніх навчальних закладах України 2011. № 6.

32. Клименко Ж.В. Шкільний курс «Зарубіжна література» як чинник формування української національної ідентичності учнів // Всесвітня література в школах України. 2016. № 7/8.

33. Ковбасенко Ю.І. Вивчення біографічних відомостей про письменника як методична проблема/ Ю. І. Ковбасенко // Постметодика. Полтава. 2006. № 6 (70).

34. Ковбасенко Ю.І. Використання тестових технологій у процесі вивчення української та зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах/ Ю.І. Ковбасенко // Зарубіжна література в навчальних закладах. К. 2008. № 2.

35. Методика викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти : навч. посіб. / Ю. Ісапчук, А. Тичініна, А. Сажина, Н. Нікоряк, К. Калинич, П. Рихло, Р. Дзик, Г. Іванчук. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 304 с.

Інформаційні ресурси

36. Державний стандарт базової середньої освіти

37. Презентація Державний стандарт базової середньої освіти

38. Модельні навчальні програми з предметів мовно-літературної галузі

39. Навчальні програми (шаблони) для 5-7 НУШ за модельною програмою
О. Ніколенко

40. Сайт кафедри методики викладання іноземних мов та світової літератури Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

41. СВІТЛІТ: портал учителів зарубіжної літератури Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Клименко Ж. Виклики цифрової доби)
https://svitlit.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=1119

42. Сім графічних органайзерів для критичного мислення (англ.)

43. Вимоги до виконання оформлення й перевірки письмових робіт (зошитів) з української мови і літератури та зарубіжної літератури в 5-11 класах (зміни й доповнення) (Електронна бібліотека методичної літератури КНЗ "Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради")

44. Освітній проект «На урок»:

45. Бібліотека методичних матеріалів для вчителів зарубіжної літератури порталу «Всеосвіта»

46. Сайт учителя зарубіжної літератури Химинець А.А

12. Методичні родзинки вчителя зарубіжної літератури Лесі Сич
47. Клименко І.: “Як оцінювати учнівство 5-9-х класів НУШ”: вебінар
48. Скарбничка-методичка-вчителя-словесника (група, створена авторським колективом за керівництвом О.М. Ніколенко)
49. Сайт. ЗНАЙШОВ: 7 клас НУШ: огляд і розбір Держстандарту мовно-літературної освітньої галузі (українська мова навчання)
50. УкрЛіб (Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література)): <http://ukrlib.lviv.ua/>
51. УкрКнига :Сайт Ukrkniga.org.ua/ : <http://ukrkniga.org.ua/>
52. <https://www.facebook.com/groups/572318710907947/media>
53. Навчальні програми із зарубіжної літератури для 5-6, 7 класів НУШ 2024 (1,5 години) за модельними навчальними програмами Ніколенко + річне календарне планування 5-7 класи НУШ 2024-2025 (1,5 години)
54. Прийом виразного читання. Критерії оцінювання виразного читання //
55. Медіадодатки до підручників 5-8 класів НУШ, укладеними за модельними програмами авт. колективу під керівництвом О.М. Ніколенко (5 клас Зарубіжна література <https://academia-nikolenko-5klas.online/>; 5 клас Методична платформа <https://5klas.online/>; 6 клас Зарубіжна література <https://academia-nikolenko-6klas.online/>; 7 клас Зарубіжна література <https://platen-academia.online/> ; 7-8 класи Література (українська та зарубіжна) <https://chervona-ruta-academia.online/> ; 8 клас Зарубіжна література <https://jonathanacademia.online/>
56. Вебінар “Як оцінювати учнівство 5-9 класів НУШ”
57. Вебінар "ОЦІНЮВАННЯ в НУШ: мовно-літературна галузь" 9просто про складне)

1.3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Атестація здобувачів з другої іноземної мови передбачає перевірку і оцінку сформованості комунікативної компетентності, що складається з трьох основних блоків – мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетентностей. Сформованість вищезначених компетентностей виявляється у здатності та готовності здобувачів реалізувати здобуті знання та вміння в майбутній професійній діяльності.

Атестація здобувачів повинна продемонструвати вільне володіння другою іноземною мовою в обсязі програмних вимог (біля 4500 лексичних одиниць для вживання в продуктивних та рецептивних видах мовленнєвої діяльності), сформованість умінь і навичок здобувачів вищої освіти з практичного курсу другої мови, що передбачає підготовку доповіді на задану тему, та набуті практичні вміння та навички у процесі перекладу художніх типів тексту.

Атестація має виявити, якою мірою здобувачі оволоділи усною та писемною формами другої мови. Здобувачі мають продемонструвати володіння орфоепічною, лексичною та граматичною нормами другої іноземної мови, уміти правильно реалізувати ці норми в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях.

Атестація з другої мови виявляє вміння здобувачів:

- повною мірою реалізовувати комунікативний намір;
- правильно вживати широкий спектр лексичних одиниць з урахуванням комунікативної ситуації;
- грамотно використовувати в писемному мовленні фразеологічні звороти та кліше;
- адекватно добирати граматичні форми (часові форми дієслова, модальні допоміжні дієслова, дієслова-зв'язки, іменники, прикметники тощо);
- перекладати та аналізувати тексти різних функціональних стилів, а також здійснювати письмовий та усний переклад спеціально підготовлених викладачем різних видів текстів на подолання мовних лексико-граматичних та стилістичних труднощів;
- працювати зі словниками різних типів і довідковою літературою та іншими лексико- та фразеографічними джерелами;
- систематизувати інформацію; підбирати доречні приклади;
- висловлювати власні судження з приводу проблеми, що висвітлюється в доповіді; логічно та послідовно структурувати висловлювання; робити самостійні аргументовані висновки.

Теми:

1. Німеччина на карті світу. Федеративні землі Німеччини.
2. Цікаві факти з історії Німеччини. Видатні діячі Німеччини.
3. Звичаї, культурні традиції та свята Німеччини.
4. Швейцарія як одна з німецькомовних країн Європи.
5. Австрія та її географічні особливості, устрій та символіка.

6. Люксембург на карті Європи.
7. Ліхтенштейн та специфіка країни.
8. Україна та німецькомовні країни: спільне та відмінне.
9. Видатні діячі України.
10. Цікаві факти з історії України.
11. Видатна постать, яка особливо імponує.
12. Культурні надбання українського народу.
13. Німецька кухня, національні страви та свята.
14. Вища освіта в Німеччині.
15. Вища освіта в Австрії.
16. Нобелівські лауреати німецькомовних країн.
17. Спорт та здоровий спосіб життя.
18. Видатні історичні пам'ятки Німеччини та України.
19. Видатні письменники Німеччини та України.
20. Нові тенденції сучасної німецькомовної літератури.
21. Роль книги у житті сучасної людини.
22. Сучасні засоби масової інформації.
23. Вибір професії.
24. Іноземні мови в житті людини.
25. Пори року. Глобальні кліматичні зміни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бориско Н.Ф. Україна: читаємо, говоримо, дискутуємо. Ukraine: Wir lesen, sprechen und diskutieren. Київ: Логос, 2004. 256 с.
2. Бориско Н.Ф. Deutsch für Fortgeschrittene Niveau. Киев: ООО «ЧП Логос – М», 2010. 528с.
3. Гоштанар І.В., Діденко Н.В. Практичний курс німецької мови (як другої іноземної). Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД». 2017. 222 с.
4. Євгененко Д.А., Кучинський Б.В. Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн. Вінниця: Нова книга, 2008. 416 с.
5. Кияк Т. Р. Теорія і практика перекладу німецької мови. Вінниця: Нова Книга, 2006. 592 с.
6. Кудіна О.Ф. Країни, де говорять німецькою. Вінниця: Нова книга. 2017. 416 с.
7. Кучер З.І., Орлова М.О., Редчись Т.В. Практика перекладу: навч. посібник для студ. вищ. навч. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2013. 504 с.
8. Самостійна робота студентів з практичних курсів сучасної німецької мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Херсон : ХДУ, 2012.
9. Солдатова С.М., Гоштанар І.В. 2013. Німецька мова. Херсон: ХДУ. 208 с.
10. Brauneck, M.: Autorenlexikon deutschsprachiger Literatur des 20. Jahrhunderts. Reibeck bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag GmbH, 1995.
11. Kudina O. Die Länder, womand deutsch spricht. W.: Nova Kniga, 2002. 337 S.

12. Tatsachen über Deutschland. Societäts-Verlag, Frankfurt am Mein. 2008. - 192 S.
13. Deutschland. Zeitschrift für Politik, Kultur, Wirtschaft und Wissenschaft. - 2007. - № 5.

Допоміжна література:

1. Логін 2 Німецька мова для студентів германістів / Сидоров О., Безугла Л. та ін. Вінниця: Нова книга, 2016. 384 с.
2. Шишко А. В. (уклад.). 2019. Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Практичний курс другої іноземної мови і перекладу (німецька мова)». Кременчук: КНУім. М. Остроградського. 30 с.
3. Bublyk W. N. Geschichte der Deutschen Sprache. W.: Nowa Knyha Verlag, 2004. 272 S.
4. Kovbasyuk L. A. 2013. Deutsche Übungsgrammatik. Херсон: ХДУ. 204 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бідюк Н. М., Дармороз Г. А. та ін. 2007. Практичний курс німецької мови. Хмельницький: ХНУ. 295 с.
http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F/2EMC7MQFL45GIAPB5IU7S82V9KQYAVDJ9UEVC3MGB2SI3DRFH5-04742?func=full-set-set&set_number=179170&set_entry=000001&format=999
2. Рахімова О.К. Практичний курс німецької мови (ФПА 4 курс).
<https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4570&lang=uk>
Deutsch perfekt – <http://www.deutsch-perfekt.com/plusheft>
3. Vitamin.de – <http://www.vitamin.de>
4. www.pons.de
5. www.schuelerlexikon.de
6. <http://dino-online.allesklar.de>
7. www.wissen.de
8. www.hueber.de/em
9. <http://www.handbuch-deutschland.de/book/de/002>
20. www.meinestadt.de
21. <http://www.twirpx.com/files/languages/dutch/reggeo>
22. http://germaniya.net/index.php?option=com_bks&bookid=585586
23. http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/country_profiles/1047864.stm
24. <http://www.destatis.de/jetspeed/portal/cms/Sites/destatis/Internet/DE/Content/Publikationen/Querschnittsveroeffentlichungen/WirtschaftStatistik/Aussenhandel/ExportweltmeisterDeutschland.property=file.pdf>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ ЗДОБУВАЧІВ

Критерії оцінювання визначено відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (наказ ХДУ від 28 серпня 2024 року № 410-Д).

Атестаційний екзамен передбачає оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти щодо їх відповідності вимогам стандартів вищої

освіти (за наявності) та проводиться у формі екзаменів із обов'язкових дисциплін професійної підготовки в обсязі чинних силабусів.

Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою / National grade
90 – 100	A	excellent	Відмінно
82 – 89	B	good	Добре
74 – 81	C		
64 – 73	D	satisfactory	Задовільно
60 – 63	E		
35 – 59	FX	fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

Загальна оцінка визначається як сума балів за виконання всіх видів

завдань. За формулою:
$$ЗБ = \frac{\sum \text{кількість балів за кожний модуль}}{\sum \text{кількість модулів}}$$
.

Максимальна кількість балів, які може отримати здобувач – 100 балів.

Таблиця відповідності балів та критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти РВО бакалавр при розв'язанні теоретичних та практичних питань з англійської мови та методики її навчання, світової літератури та методики її навчання, другої іноземної мови

За шкалою ЄКТС	Сума балів	За національною шкалою	Коментар
А	90 - 100 балів	відмінно	<p>Здобувач має глибокі міцні і системні знання з усіх розділів екзаменаційних модулів, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальних дисциплін, їх мету та завдання. Вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у всіх видах практичних завдань. Може самостійно обирати підходи та методи для вирішення завдань різного рівня складності.</p> <p>Широко застосовує основні категорії системного аналізу та системно-структурного та функційного підходів. На основі ґрунтовних знань із сучасної лінгвістики й лінгводидактики може самостійно охарактеризувати структуру аналізованої системи та зв'язки між її компонентами. Здобувач безпомилково використовує лексеми активного словника; вміє чітко та логічно висловлювати свої думки у письмовій формі, актуалізуючи різні мовні засоби.</p> <p>Обсяг знань та рівень вмінь та навичок цілком відповідає та перевищує зміст Програми атестації здобувачів вищої освіти.</p>
В	82 - 89 бали	добре	<p>Здобувач має глибокі міцні й системні знання та необхідні відомості про актуальні проблеми сучасної лінгвістики, знає провідні тенденції розвитку мовознавчого процесу, може чітко сформулювати дефініції, використовуючи фахову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальних дисциплін, що складають модулі атестації, їх мету та завдання. Здобувач має міцні ґрунтовні знання, відповідає на питання без помилок.</p> <p>Обсяг знань та рівень вмінь та навичок відповідає обсягу Програми атестації здобувачів вищої освіти.</p>
С	74 - 81 бали	добре	<p>Здобувач знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в фаховому аналізі мовознавчих понять та перекладі, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі</p>

			теми. Здобувач володіє лексичним матеріалом. Вміє аналізувати повідомлення різної функціональної спрямованості, висловлювати та аргументувати свою позицію, але припускається помилок (3-4) у мовленні. Обсяг знань відповідає Програмі атестації здобувачів вищої освіти., але допускає помилки в обсязі до 10%.
D	64 - 73 бали	задовільно	Здобувач знає основні теми трьох модулів, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Здобувач не досить повно викладає свої думки, він дещо обмежений у виборі мовних засобів або припускається 5-6 помилок (граматичних або в мовленні).
E	60 - 63 балів	задовільно	Здобувач має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Обсяг знань відповідає Програмі атестації здобувачів вищої освіти, але допускає помилки в обсязі від 10% до 25%.
FX	35 - 59 балів	незадовільно	Здобувач має фрагментарні знання з трьох модулів. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання. Обсяг знань тільки частково відповідає Програмі атестації здобувачів вищої освіти, допускає помилки в обсязі більше 50%.
F	1 - 34 бали	незадовільно	Здобувач повністю не знає програмного матеріалу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити відповіді на питання екзаменаційних модулів.

Гарант ОП

Юлія КИЩЕНКО